

	2015
Cash (*) + Posició neta interbancari	4.016
Disponible en pòlissa	4.349
Actius pignorats en pòlissa (**)	15.899
Saldo disposat de pòlissa del Banc d'Espanya (***)	11.550
Actius elegibles pel BCE fora de pòlissa	10.785
Altres actius negociables no elegibles pel banc central (****)	3.097
Total actius líquids disponibles	22.247

(*) Excés de reserves en bancs centrals.

(**) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada del BCE per a operacions de política monetària.

(***) Dels quals 11.000 corresponen, el 2015, a les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*).

(****) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada de la ràtio liquidity coverage ratio (LCR). Inclou renda fixa considerada com a actiu d'alta qualitat i liquiditat segons l'LCR (HQLA) i altres actius negociables de diferents entitats del grup.

Atesa l'estructura de finançament de l'entitat, amb un gran pes de dipòsits de la clientela i la majoria del finançament en el mercat centrada en el mitjà/llarg termini, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells àmpliament superiors al 100%.

Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers, a causa de la variació de factors de risc pels quals són afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells (per exemple, renda variable, tipus d'interès o tipus de canvi).

Aquestes posicions generadores de risc de mercat es mantenen habitualment per la mateixa gestió de negocis d'intermediació de tresoreria o mercats de capitals o pel manteniment de posicions pròpies de caràcter discrecional.

També es pot generar pel mer manteniment de posicions globals de balanç (també denominades “de caràcter estructural”) que en termes nets queden obertes. En aquest últim cas, el grup tracta sota el sistema de gestió i supervisió de riscos de mercat la posició de risc de canvi estructural. Altres riscos de mercat de caràcter estructural motivats per factors com ara els tipus d'interès o de liquiditat es tracten en els apartats corresponents.

El sistema d'admissió, gestió i control de risc de mercat es basa en l'establiment de límits per a posicions expressament assignades i l'aprovació d'operacions de cada unitat de negoci, de tal manera que les diferents unitats de gestió tenen l'obligació de gestionar les seves posicions sempre dins els límits concedits i l'aprovació de les operacions per part de riscos.

La variació de preus de les matèries primeres no ha tingut impacte en l'exercici, atès que el grup

manté exposicions residuals, tant directes com en actius subjacents.

Activitat de negociació

El mesurament del risc de mercat s'efectua utilitzant la metodologia VaR i stressed VaR, que permet l'homogeneïtzació dels riscos dels diferents tipus d'operacions en els mercats financers.

El VaR proporciona una estimació de la pèrdua màxima potencial que presenta una posició a causa d'un moviment advers, però normal, d'algun dels paràmetres identificats que influeixen en el risc de mercat. Aquesta estimació s'expressa en termes monetaris i està referida a una data concreta, a un determinat nivell de confiança i a un horitzó temporal especificat. Per fer-ho, es tenen en compte els diferents nivells dels factors de risc de mercat.

La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR estan dins el nivell de confiança considerat.

L'*stressed* VaR es calcula com el VaR, però amb una finestra històrica de variacions dels factors de risc en situació d'estrès de mercat. La supervisió es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), en què s'analitzen els impactes de diferents escenaris històrics i teòrics en les carteres, i també amb el càlcul de resultats de gestió, que s'utilitzen per seguir els límits *stop-loss*.

El seguiment del risc de mercat s'efectua diàriament i es reporta als òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Control de Riscos per a cada unitat de gestió (límits basant-se en nominal, VaR i sensibilitat, segons els casos). Això permet percebre variacions en els nivells de risc i conèixer la contribució dels factors de risc de mercat.

El control de riscos es complementa amb exercicis

de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), que proporcionen el perfil de risc de les posicions. Per tant, l'ús d'aquesta metodologia no suposa la restricció de poder incórrer en pèrdues superiors als límits fixats, ja que es poden produir moviments significatius de les condicions de mercat que superin els nivells de confiança establerts. La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR són coherents amb el nivell de confiança considerat.

El risc de mercat per activitat de negociació incorregut en termes de VaR a 1 dia amb 99% de confiança per a l'exercici de 2015 s'exposa en el gràfic G18.

Riscos estructurals de tipus d'interès i tipus de canvi

Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès sorgeix com a conseqüència de variacions en els tipus d'interès de mercat que afecten els diferents actius i passius del balanç, que presenten desfasaments temporals per terminis de repreciació o venciment diferents, com és habitual en l'activitat bancària. L'exposició a aquest risc davant moviments inesperats dels tipus d'interès es pot traduir, finalment, en variacions no esperades del marge financer i del valor econòmic.

Les mètriques desenvolupades per al control i seguiment del risc estructural de tipus d'interès del grup estan alineades amb les millors pràctiques del mercat i implementades de manera coherent en totes les unitats de gestió del balanç (UGB) i en el si de cada un dels comitès d'actius i passius locals. L'efecte diversificació entre divises i UGB es té en compte en la presentació de les xifres globals.

En aquest sentit, el grup persegueix dos objectius fonamentals en la gestió del risc de tipus d'interès:

- Optimitzar el marge financer.
- Preservar el valor econòmic del balanç.

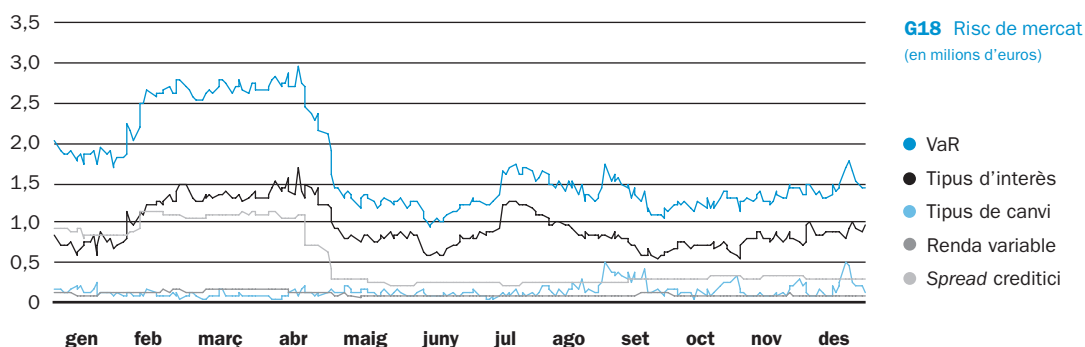
Per assolir aquests objectius i mantenir-se, al seu torn, dins els límits fixats de gana de risc, es fa una gestió activa del balanç tant a través del desenvolupament d'estratègies comercials que proporcionen cobertures naturals com de la contractació d'operacions en el mercat que pretenen minimitzar el nivell de risc assumit.

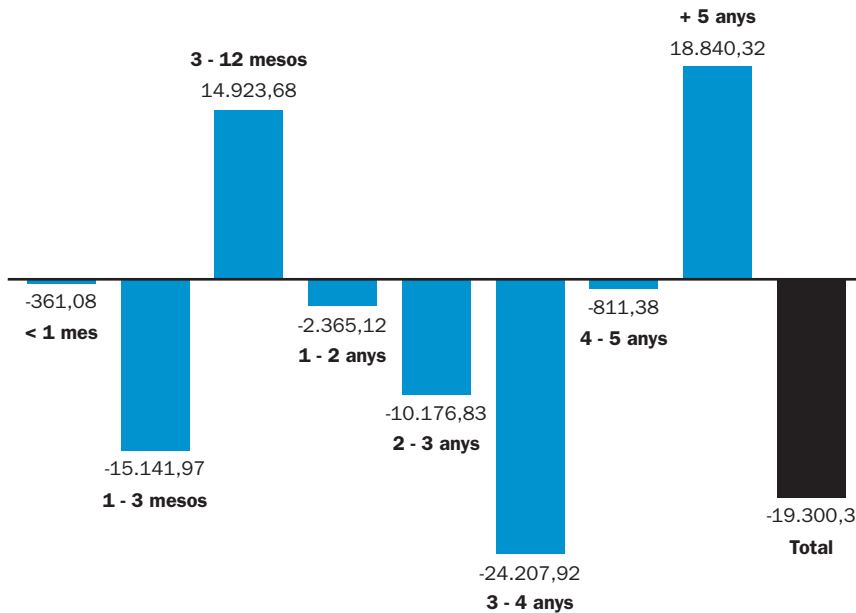
El conjunt de fonts de risc que es té en compte en el procés de control i seguiment depèn de la materialitat de cadascuna d'aquestes en les diferents UGB, i és el següent:

- Risc de repreciació: És el que sorgeix com a conseqüència del diferent ritme amb què els actius i passius renoven el seu tipus d'interès.
- Risc de corba: És el que sorgeix com a conseqüència dels desplaçaments de diferent naturalesa que pot experimentar la corba de tipus d'interès de mercat.
- Risc de base: És el que sorgeix pel moviment desigual o desfasat que poden tenir les diferents corbes de tipus d'interès a què estan referenciades les masses d'actius i passius sensibles del balanç.
- Risc d'opcionalitat: És el que sorgeix com a conseqüència de les característiques contractuals de certs productes i instruments del balanç. L'opcionalitat pot ser explícita, quan està clarament establerta en termes d'una variable observable de mercat, o implícita, quan depèn de consideracions que puguin realitzar els clients. En aquest segon cas es troben les opcions de prepagament i jubilació anticipada.

I les mètriques utilitzades són les següents:

- *Gap* de tipus d'interès (G19): Mesura estàtica que mostra la distribució de venciments i reprens de les masses sensibles del balanç. Per a les masses sense venciment contractual, s'han considerat venciments esperats estimats d'acord amb l'experiència de l'entitat, establint hipòtesis d'estabilitat i remuneració segons la tipologia de producte.
- Sensibilitat del marge financer: Mesura l'impacte a curt i mitjà termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el marge financer a un

En percentatge

Increment instantani i paral·lel de 100 pb		
Sensibilitat al tipus d'interès	Impacte sobre el marge financer	Impacte sobre el valor econòmic
EUR	(0,1)	(1,1)
GBP	2,0	(0,9)
USD	(0,2)	(1,8)

T7

(*) A causa del nivell actual dels tipus d'interès de mercat, a l'escenari de baixada se li aplica un desplaçament màxim de 100 punts bàsics en cada termini, de manera que el tipus resultant sigui sempre superior o igual a zero.

any en l'escenari base, que seria l'obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.

- Sensibilitat del valor econòmic: Mesura l'impacte a llarg termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el valor econòmic del balanç en l'escenari base i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Altres models estadístics i econòmics que estimin les correlacions entre diferents variables de mercat o entre aquestes i el comportament històric observat per la clientela.

En la taula T7 es presenten els nivells de risc de tipus d'interès en termes de sensibilitat de les principals divises del grup al tancament de 2015:

Com a instruments de cobertura del risc, es contracten derivats en els mercats financers, principalment permutes de tipus d'interès (IRS), considerats de cobertura a efectes comptables. S'utilitzen dues macrocobertures diferenciades:

- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de fluxos d'efectiu, l'objectiu de la qual és reduir la volatilitat del marge per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any.
- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de valor raonable, l'objectiu de la qual és el manteniment del valor econòmic de les masses cobertes, constituïdes per actius i passius a tipus d'interès fix.

Les partides del balanç comptabilitzades a cost amortitzat no presenten ajustos de valoració associats a variacions de tipus d'interès. D'altra banda, per als actius financers classificats en actius financers disponibles per a la venda valorats a valor raonable, ha tingut més impacte la variació de les primes de risc que la caiguda de tipus d'interès produïda durant aquest exercici.

Risc estructural de tipus de canvi

El risc de tipus de canvi estructural sorgeix per l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversiions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

El seguiment del risc de canvi s'efectua diàriament, i es reporten als òrgans de control els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos.

La Direcció Financera, a través del COAP, dissenya i executa les estratègies de cobertura de la posició estructural en divisa amb l'objectiu prioritari de minimitzar l'impacte negatiu en les ràtios de capital –CET1– per fluctuacions en els tipus de canvi.

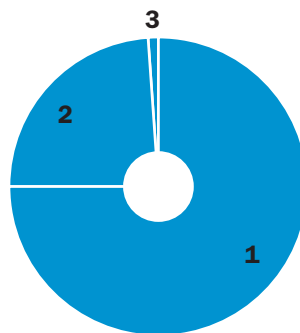
La Direcció de Risc de Mercat i la Direcció d'Auditoria i Control monitoren i reporten al Comitè de Riscos i al Comitè d'Auditoria i Control, respectivament, el compliment i l'efectivitat dels objectius i les polítiques del grup.

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera, classificats per la seva naturalesa, mantinguts pel grup el 31 de desembre de 2015, es mostra en el gràfic G20.

La posició neta d'actius i passius en divisa inclou la posició estructural de l'entitat valorada a canvi històric en què s'inclouen 1.656 milions d'euros corresponents a les participacions permanents en divisa GBP i 734 milions d'euros a les participacions permanents en divisa USD. El net d'actius i passius valorats a canvi *fixing* està cobert amb operacions de *forwards* i opcions en divisa seguint la política de gestió de riscos del grup, i queda en total una posició neta oberta el 31 de desembre de 2015 per un import de 58 milions d'euros.

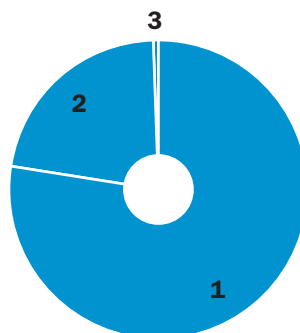
Al tancament de l'exercici de 2015, la sensibilitat de l'exposició patrimonial per una depreciació de l'1% en els tipus de canvi respecte de l'euro de les principals monedes a les quals hi ha exposició va pujar a 21 milions d'euros, dels quals el 60% correspon a la lliura esterlina, el 36% correspon al dòlar americà i la resta, a altres divises.

G20 Contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera (en percentatge)

Actius en moneda estrangera

1	Lliura esterlina	75,0%
2	Dòlar EUA	23,9%
3	Altres monedes	1,1%

Passius en moneda estrangera

1	Lliura esterlina	77,5%
2	Dòlar EUA	22,1%
3	Altres monedes	0,4%